

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 183/2013-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. apríla 2013 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti I., a. s., B., zastúpenej advokátkou JUDr. Z. M., B., vo veci namietaného porušenia jej základných práv na ochranu vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 1 a na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom a rozsudkom Okresného súdu Bratislava II z 28. júna 2011 v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C/66/2008 a postupom a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 28. januára 2013 v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 179/2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti I., a. s., **o d m i e t a** pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. marca 2013 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti I., a. s. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojich základných práv na ochranu vlastníckeho práva podľa čl. 20

ods. 1 a na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom a rozsudkom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) z 28. júna 2011 v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C/66/2008 a postupom a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) z 28. januára 2013 v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 179/2011 (ďalej aj „namietaný postup“ a „rozsudok okresného súdu“ alebo „rozsudok krajského súdu“).

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla, že „...rozhodnutie Okresného súdu Bratislava II. zo dňa 28. 6. 2011, sp. zn. 6 C/66/2008, ako aj rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave, zo dňa 31. 3. 2010. sp. zn. 4 Co/157/2009, a rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 28. 1. 2013, sp. zn. 6 Co 179/2011, spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci, v rozpore s ustáleným právnym názorom Krajského súdu v Bratislave v právne totožných veciach a v rozpore s právnym názorom Najvyššieho súdu... vyslovenom v rozhodnutí sp. zn. 3 Obdo 17/2009...“, a podľa nej rozsudky všeobecných súdov sú nedostatočne odôvodnené a nepreskúmateľné, v dôsledku čoho bolo porušené jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Poukazuje na to, že okresný súd a ani krajský súd sa vo svojich rozhodnutiach nevysporiadali s jej právnou argumentáciou a žiadnym spôsobom neodôvodnili, prečo právny vzťah medzi ňou ako navrhovateľom a odporcom „*neposúdil podľa... § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka, napriek tomu, že splňa všetky podmienky... § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka*“, a takisto sa nijakým spôsobom nevyrovnal so svojou predchádzajúcou rozhodovacou činnosťou toho istého senátu krajského súdu, ktorý v rozsudkoch sp. zn. 6 Co 23/2010 zo 16. decembra 2010 a sp. zn. 6 Co 145/2011 z 28. mája 2012, ako aj rozsudkoch iných senátov krajského súdu, napr. sp. zn. 4 Co/157/2009 zo 16. marca 2011, ktoré posúdili charakter záväzkového vzťahu medzi obdobnou akciovou spoločnosťou, ako je sťažovateľka, a U. (ďalej len „odporca“), ako vzťah obchodno-právny, teda inak, ako v jej veci, keď krajský súd posúdil vzťah medzi ňou a tým istým odporcom ako vzťah občianskoprávny.

Sťažovateľka uvádza, že namietaným postupom a rozsudkom krajského súdu jej bola odňatá možnosť podať dovolanie podľa ustanovenia § 238 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, ktorý je podľa nej *„síce formálne potvrdzujúcim rozsudkom, avšak svojím obsahom je rozsudkom zmeňujúcim“*, a tiež zo strany krajského súdu *„bola porušená zásada dvojinštančnosti súdneho konania“*.

Tiež poukazuje na to, že krajský súd sa nezaoberal jej návrhom pripustiť v danej veci dovolanie, hoci *„otázka posúdenia vzťahu medzi štátnou príspevkovou organizáciou (fakultnou nemocnicou, zriaďovateľom ktorej je Ministerstvo zdravotníctva SR) a podnikateľom (akciovou spoločnosťou, hlavným predmetom činnosti ktorej je distribúcia liekov a iného zdravotníckeho materiálu) pri uzatváraní kúpnych zmlúv, predmetom ktorých je kúpa tovaru - liekov a zdravotníckeho materiálu štátnou príspevkovou organizáciou za účelom poskytovania zdravotnej starostlivosti, nebola dovolacím súdom... riešená... čím sťažovateľovi odňal možnosť podať proti rozsudku zo dňa 28. 1. 2013, sp. zn. 6 Co 179/2011, dovolanie podľa ustanovenia § 238 ods. 3 O. s. p...“*.

Sťažovateľka v sťažnosti tiež uviedla, že Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozsudkom z 30. januára 2013 sp. zn. 6 Cdo 154/2011 rozhodol o dovolaní odporcu podaného v právne rovnakej veci tak, že *„... posúdil vzťah medzi žalobcom /F. a. s./ a žalovanou /U./, ktorého podstatou bolo dodanie zdravotníckeho materiálu a liekov žalobcom, ako obchodnoprávny záväzkový vzťah podliehajúci režimu ustanovenia § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka...“*, teda inak ako krajský súd, ktorý bez *„náležitého odôvodnenia „rovnakú právnu situáciu posúdil v rozpore so svojou predchádzajúcou rozhodovacou činnosťou, ktorú je možné podľa sťažovateľa označiť za ustálenú, ako aj v rozpore s rozhodnutím Najvyššieho súdu SR...“*.

Sťažovateľka sa domnieva, že zo strany krajského súdu došlo v súdnom konaní k jej *„diskriminácii“* oproti inej právnickej osobe (spoločnosti F. a. s.), ktorej priznal poukazujúc na jeho rozhodnutia *„úroky z omeškania v zákonnej sadzbe podľa Obchodného zákonníka“*, ale jej bol priznaný nárok na úroky z omeškania v sadzbe nižšej, a to napriek tomu, že ide o

obsahovo úplne rovnaký právny vzťah, čím došlo k porušeniu aj jej vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd rozhodol o jej sťažnosti týmto nálezom:

„1. Základné právo sťažovateľa, a to právo na súdnu ochranu zaručené ustanovením článku 46 ods. 1 Ústavy..., bolo postupom súdu v konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod č. k. 6 Co 179/11 a rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave zo dňa 28. 1. 2013, sp. zn. 6 Co 179/11-957, porušené.

2. Základné právo sťažovateľa, a to vlastnícke právo zaručené ustanovením článku 20 ods. 1 Ústavy..., bolo postupom súdu v konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod č. k. 6 Co 179/11 a rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave zo dňa 28. 1. 2013, sp. zn. 6 Co 179/11-957, porušené.

3. Ústavný súd... zrušuje rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 28. 1. 2013, sp. zn. 6 Co 179/11-957 a vec vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie.

4. Základné právo sťažovateľa, a to právo na súdnu ochranu zaručené ustanovením článku 46 ods. 1 Ústavy..., bolo postupom súdu v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava II. pod č. k. 6 C/66/2008 a rozhodnutím Okresného súdu Bratislava II. zo dňa 28. 6. 2011, sp. zn. 6 C/66/2008-957, porušené.

5. Základné právo sťažovateľa, a to vlastnícke právo zaručené ustanovením článku 20 ods. 1 Ústavy..., bolo postupom súdu v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava II. pod č. k. 6 C/66/2008 a rozhodnutím Okresného súdu Bratislava II. zo dňa 28. 6. 2011, sp. zn. 6 C/66/2008-957, porušené.

6. Ústavný súd... zrušuje rozhodnutie Okresného súdu Bratislava II. zo dňa 28. 6. 2011, sp. zn. 6 C/66/2008-957 a vec vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie.

7. Ústavný súd... priznáva sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 20 000,- Eur...

8. Okresný súd Bratislava II. a Krajský súd v Bratislave sú povinné sťažovateľovi spoločne a nerozdielne, na účet právnej zástupkyne sťažovateľa, uhradiť trovy právneho zastúpenia vo výške 331,13 Eur...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľov prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V súlade s uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľov podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa v konaní vedenom pred všeobecnými súdmi domáhala proti žalovanému peňažných nárokov z titulu omeškania úhrad kúpnej ceny za tovar (lieky a zdravotnícke pomôcky), pričom svoje nároky pri posudzovaní úrokov z omeškania opierala o ustanovenia Obchodného zákonníka (nie Občianskeho zákonníka, ako rozhodli všeobecné súdy) a zároveň nesúhlasila s ich právnymi závermi (ktoré boli aj v rozpore s ich vlastnou judikatúrou).

1. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky postupom a rozsudkom okresného súdu z 28. júna 2011 v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C/66/2008

V čl. 127 ods. 1 ústavy je zakotvený princíp subsidiarity, podľa ktorého ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťami iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06). Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 12/2013).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Pokiaľ ide o napadnutý postup okresného súdu a ním vydaný rozsudok z 28. júna 2011 v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C/66/2008, ústavný súd vzhľadom na už uvedené konštatuje, že proti tomuto rozsudku bolo možné podať odvolanie ako riadny opravný prostriedok, čo sťažovateľka aj využila. Označený rozsudok okresného súdu, ako aj sťažovateľkou namietaný postup, ktorý vydaniu rozhodnutia predchádzal, bol teda predmetom súdneho prieskumu realizovaného krajským súdom. S prihliadnutím na to bolo

preto potrebné túto časť sťažnosti odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky postupom a namietaným rozsudkom krajského súdu

Obdobne ústavný súd odmietol pre nedostatok svojej právomoci i časť sťažnosti sťažovateľky, ktorou namieta postup a rozsudok krajského súdu z 28. januára 2013 v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 179/2011.

Sťažovateľka vidí porušenie svojich práv najmä v tom, že namietaným postupom a rozsudkom krajského súdu jej bola odňatá možnosť podať dovolanie podľa ustanovenia § 238 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý je podľa nej *„síce formálne potvrdzujúcim rozsudkom, avšak svojím obsahom je rozsudkom zmeňujúcim“*, a krajský súd *„jej odňal možnosť podať proti rozsudku zo dňa 28. 1. 2013, sp. zn. 6 Co 179/2011 dovolanie podľa ustanovenia § 238 ods. 3 O. s. p.“*. Okrem toho v konaní pred krajským súdom *„bola porušená zásada dvojinštančnosti súdneho konania“*.

Sťažovateľka v sťažnosti teda výslovne uvádza, že jej v napadnutom konaní bola postupom odvolacieho súdu odňatá možnosť konať pred súdom z viacerých dôvodov, čo je v danom prípade dovolacím dôvodom proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa ustanovenia § 237 písm. f) OSP. Z obsahu sťažnosti sa dá vyvodiť, že sťažovateľka nevyužila možnosť podania tohto mimoriadneho opravného prostriedku, ktorý jej Občiansky súdny poriadok poskytuje na ochranu jej práv, a priamo sa obrátila so sťažnosťou na ústavný súd. Sťažovateľka mohla a aj mala využiť tento prostriedok ochrany svojich základných práv v systéme všeobecných súdov. Subsidiarita ústavného súdu vo vzťahu všeobecným súdom vylučuje právomoc ústavného súdu aj vtedy, keď sťažovateľka inštitút dovolania priamo nevyužila (obdobne napr. III. ÚS 113/08).

V ustanovení § 237 OSP sú taxatívne vypočítané procesné vady konania takého stupňa závažnosti, pre ktorý je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (rozsudku aj

uzneseníu) odvolacieho súdu; pokiaľ sa v konaní vyskytne niektorá z týchto procesných väd, je dovolanie prípustné aj proti rozhodnutiu, proti ktorému inak tento opravný prostriedok nie je prípustný. Prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia je tak založená na princípe univerzality, čo znamená, že dovolaním možno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu bez ohľadu na povahu predmetu konania.

Keďže v sťažnosti tvrdený dôvod (odňatá možnosť konať pred súdom) je aj dovolacím dôvodom podľa § 237 písm. f) OSP (k podobným záverom už ústavný súd dospel vo veciach napr. III. ÚS 88/02, I. ÚS 61/07, I. ÚS 244/07, III. ÚS 26/09, III. ÚS 109/2010), ústavný súd konštatuje, že nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol domôcť ochrany v konaní pred všeobecným súdom vlastnými dovolenými a Občianskym súdnym poriadkom ustanovenými procesnými úkonmi (podobne napr. IV. ÚS 49/05, II. ÚS 73/05, I. ÚS 79/07).

Dovolanie z dôvodu uvedeného v § 237 písm. f) OSP (postupom súdu bola účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom) ústavný súd považuje za účinný právny prostriedok nápravy porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (obdobne napr. IV. ÚS 220/2010, IV. ÚS 39/2011 a tiež i základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy).

Ústavný súd považuje za potrebné reagovať aj na námietky sťažovateľky poukazujúce na odlišnosť časti rozhodovacej praxe všeobecných súdov pri rozhodovaní vecne a právne podobných vecí. Ústavný súd poznamenáva, že mu neprislúcha zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov (a ani zjednocovanie právnych názorov jednotlivých sudcov) a suplovať právomoc, ktorá podľa § 8 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je zverená najvyššiemu súdu. V tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že vývoj právnych názorov všeobecných súdov v právne obdobných prípadoch nemožno automaticky stotožňovať s porušením základného práva na súdnu ochranu, pokiaľ je prípadná odlišnosť týchto právnych názorov založená na racionálnej právnej argumentácii. Je pritom vecou (a najmä

povinnosťou) vo veci konajúcich všeobecných súdov vysporiadať sa nielen so zákonnosťou, ale aj ústavnosťou svojich rozhodnutí [čl. 144 ods. 1 ústavy (pozri aj III. ÚS 595/2012)].

Z uvedeného je zrejmé, že sťažovateľka mala k dispozícii účinný právny prostriedok na ochranu svojich práv, o ktorom bol oprávnený rozhodnúť najvyšší súd, čo vylučuje právomoc ústavného súdu. Opierajúc sa o citované ústavný súd preto odmietol sťažnosť sťažovateľky v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci (m. m. IV. ÚS 177/05, IV. ÚS 324/08, II. ÚS 189/08, I. ÚS 194/2010, III. ÚS 218/2010, III. ÚS 542/2012).

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa už ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky na ochranu ústavnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. apríla 2013